

R i m s k i
K a t o l i k .

Četrty tečaj.

Vrejeval in izdajal
dr. Anton Mahnič,
profesor bogoslovja.

Kvas Urhovec

V Gorici.
Hilarijanska tiskarna.
1892.

030023809

R i m a k i
K a t o l i k .

[Cetiti teča]

III M. 39.648 L
Vizoval in izdani

Dr. Anton ...

Anton ...

V Gorici.
Hilarijanska tiskarna.
1893.

00000000

OBSEG

IV. letnika „RIMSKEGA KATOLIKA“.

Filozofija, veda, politika.

Stran.

Magister Hus — revidivus	1
1. Kdo in kje je sv. mati katoliška cerkev	4
2. Glavne zmote Husove o cerkvi. Njegov demokratiški radikalizem	5
3. Kako se izvršuje mistra Husa program mej Slovani na jugu. Hrvatski „Obzor“ — ali je res katoliški list in celo glasilo katoliškega škofa?	8
Slovenski roman. O romanu sploh.	
1. Osodna važnost leposlovja	12
2. Smotrenost leposlovja	13
3. Roman in njegove razne vrste	15
4. Romantični in sentimentalni romani	15
5. Naturalistični ali veristični romani	16
6. Realistični romani	97
7. Realistični romani in idealizem	161
8. Kakov toraj bodi roman?	165
Narodnost. Vvod	24
Kaj je narodnost	26, 170
Narodni genij slovanski	170
Narodnost ni hudičeva iznajdba	340 240
O zlogu kot umetnosti	33
Internacionalna slavnost Jana Amosa Komenskega	65
1. Komensky, kdo je?	65
2. Njegovo slavljenje	65
3. Naši pomiselki o Komenskega slavljenji	66
3. Komensky — češki brat, husit. Njegovo narodnjaštvo	68
5. Jan Amos Komensky — apostelj masonstva	71
Bodi luč! — slaviteljem Komenskega	136
1. Prevelika gorečnost v slavljenji Komenskega	
2. Komensky se je učil od — jezuitov.	
3. Se da ločiti Komensky pedagog od Komenskega-heretika?	136
4. Komensky ni „očak“ naših učiteljev, ni stvaritelj	

današnje pedagogike. Bistveno nasprotje mej Lindnerjevo in Komenskega pedagogiko	141
Učenost pa modrost — ali česa nam je najbolj treba?	
Vvod	91
I. Kaj je učenost, kaj modrost človeškemu duhu	92, 148
II. Učenost pa modrost glede na človeško srce	338
Slovenski katoliški shod	79
Srce. Filozofično-kritično razmišljanje pred katoliškim shodom	129
Nekaj misli o socialnem vprašanju.	
Kaj je socializem	154
Vzroki socialnega gibanja	156
Versko naziranje socialistov	353
Načelo. Razmišljanje pred katoliškim shodom	193
Slovinci, na katoliški shod v Ljubljano!	203
Naš najnevarniši nasprotnik. Po katoliškem shodu	257
Mir in sprava — sad I. slov. katoliškega shoda v Ljubljani	266
Kaj je lepo?	
I. Pojem lepote	279
II. Lepo v bitjih	285
III. Lepo v obrazni umetnosti	346
IV. Lepo v slovesni umetnosti	350
Apologetika. Vaznost in naloga apologetike v naših časih	321
Apologetika se ne da ločiti od filozofije	322
Apologetika tudi Slovincem potrebna	324
Podajmo si roke v slogo!	326
Glasba v cerkvi	357
Nasa politična izpoved	380

Vzgoja in šolstvo.

Slovenskim dijakom	35, 103, 184
V „Dijaški prilogi“	81, 97, 113
Castiti učitelji in „Učiteljski Tovariš“	52
Leonina	82
Kaj nas loči?	
Odprto pismo slovenskemu učitelju	211
1. Cigava bodi šola?	212
2. Država podučaj v šoli!	213
3. Posilno šolstvo	289
Družba sv. Cirila in Metoda	327

Slovstvo in polemika.

Stran.

Slovenski roman	218
Josip Jurčič	
1. Da se razumemo	118
2. Prístni idealizem v Jurčiči	220
3. Lepi realizem v Jurčiči	222
4. Blago srce in domišljija	226
5. Krivi idealizem v Jurčiči	228
6. Gnjlili realizem in nesramni naturalizem v Jurčiči	230
7. Trivijalnosti v Jurčiči	234
8. Skupna sodba o Jurčiči	237
9. Pogubnost nedoslednosti Jurčičeve in njegovih kri- vih nazorov za slov. mladino in dosledno za vse slov. ljudstvo	237
10. Vender dve važni resnici lahko povzamemo iz Jur- čičevih spisov	239
Slovstveno-kritični „quodlibet“	46
Polemizovanje naših nasprotnikov	46
Litanije, katere so slovenski liberalci zložili na čast dr. Mahnič in „Rimskemu Katoliku“	47
„4000“	125
„Podstawy etyki i prawa“	50
Nekaj v našo obrambo	257

Listek.

Silvestrova noč v „Narodni Tiskarni“	37
Iz dežele pritlikavcev	106, 363
Spomini katoliškega shoda	309

Zgodovinsko-kulturni spisi. Spisi različne vsebine.

Res goritienses	55
Rusov občevanje z Rimom	
850 — 1250	177
Inocencij IV. in knez Danilo iz Halica	244
Padre Vincenzo Vannutelli O. P. o veri in verskem življenju ruskega naroda	297, 363

Raznoterosti.

Sprava	59
Slovenskim nekonfesionalnim pedagogom v premislek	60
Dr. Romih in „Popotnik“	61

	Stran.
Ad perpetuam rei memoriam	62
Dvajset nalog za slovenske dijake	63
Zaupnica	63
V podporo mladim pisateljem	64, 128, 192, 256, 320, 388
Slomsek — ponos in dika naša	125
„Vesna“	127
Jeden izmej „brezdomovincev“	187, 252
„Liturgični jeziki“	180
„Evska sodba o A. Aškercu“	251
„Slovenski Narod“ o heretiku Husu ali „Credo“ slovenskih liberalcev	253
Trau . . . schau wem!	255
Kaj je lepo?	319
„Slovenec“	319
Proti „tudi-katoliškim“ časnikom	319
Prošnja	320
Slovani in katoliški shod	384
Krščanska odločnost in krščanska ljubezen	385
Leonina	387
Psalmi	388

Priloga.

Stara klasiška pa krščanska umetnost	56
--	----

Dijaška priloga.

Slovenskim dijakom	85, 87, 103
Kdo je značajan?	78
Kakšno mora biti pravo prijateljstvo?	85
Kakšno mora biti pravo prijateljstvo?	89
Star cilinder pripoveduje svojo preteklost	91
Moj prvi pogled na more	95
Katera je prava ljubezen do domovine?	96
Zadoščuje, da umetnik le naravo posnema?	100
Misli pri pogledu človeške črepinje	103
Z mojega sprehoda po gozdu	107
Moč človeškega govora	108
Moža mora dičiti ne le razum, ampak tudi srce	120
Zakaj so stari Rimljani zmagali svet?	125

Magister Hus — redivivus!

*Latet laicus iudicatus hereticusque pater-
falsus... de operibus prelatorum.*

*Latkově molot pravem moči sčepiti...
a skutěch prelatů — Hus.*

*Qui autem videt me, Dominum videt.
Kdor pa me vidi, je Gospod.*

— Sa. Pavel.

Nosrečon njegov spomin! On, ki je z drzovino smelo-tju v biano zvlekel vse, kar je bilo katoliškina narodom sveto toliko stoletij, on, ki je vojsko napovedal papežu in škofom, ki je podžgal v svojem narodu ogenj divjega fanatizma, ki je ljudska pest oborožil s cepcem, da je vtrihala po gisvah dušobrnov, redovnikov, muplemičev, ki je pol Evrope napolnil z ognjem, z razsejanjem, on, mistr Hus, ki je za vselej razcepil svoj narod z vošnar sramota češkega naroda — heretik Hus vstaja iz groba; in ni daleč do tega, da kraljevstvo sv. Vavlača ovekoveči oholo prikazen češkega Lutra z nacionalnim spomenikom!

Da, Husov grob se odpira, in njegov duh, duh heretike in radikalstva se vzdiga iz njega ter stopa pred naše oči v vedno jasnikih obrisih. Vboga Češka, kakor bi ne bila doživela vže dovolj ponižanja, dovolj prokletstva! Ne, pricoprani so ji ga, potem ko je poliko stoletij proklet spal v porabljenosti, pricoprani so ji ga iz daljnih tmin njom „Mladi“. Spet se začneja stari husitski ples, spet se teža-kova roka oborožuje s cepcem in duje se vže iz daljine žitkovih tabornov klic: hrr na vrahali!

Pa kaj, husitska požest zarajala je je vže daleč čez meje vavlaškega kraljevstva — vsej druge avstrijske Slova-nje, da tudi nje potegne v svoje kolo. Husov kult liri se

